

Miloval ji
od šestnácti
Život protancovali v tunelu
podél trati

On bývalý
za otce Němce
ona bývalá
ze statku

Prolezlou sklerózou
ji nosí na ruku
zdvihá na koně
tlačivá na vozíku

I ve spánku
ji drží

aby neodešla

Viola Fischerová

Foto: David Kočí

Úvodem

Jedinec i stát potřebují nová a poučenější rozhodnutí pro budoucnost. Svatováclavský chorál a svatováclavskou tradici neznáme. Česká hymna nás nezachrání. Nadávat, litovat a vymlouvat se na různé „Mnichovy“ umíme. Ti, co nejvíce mluví o zradě druhých, jsou vždy proti pomoci ohroženým. Evropanů je třikrát více než obyvatel Ruska a jsme desetkrát bohatší, jenže spolu nedržíme a jsme zbabělí. Opět rváčům umožňujeme násilí. Proč si pan prezident Klaus nepřeje silnou Evropu a obdivuje násilnické Rusko? Pan ministr Schwarzenberg má jinou kuráž. To by byl prezident. Politici se o nás teď třou jako lisající se kočka. Pak se o nás opět do dalších voleb nebudou zajímat. Na špatnou kobyly bych podruhé na dostihu nevsadil. I Bůh má zřejmě „své bezesné noci a své slzy“. Není bezmocný ani lítostivý, ale milující, mívá trápení s milovaným. Nepotřebuje od nás útěchu, ani kytičku pomněnek, ani naše „oběti“. Ve vztahu vždy záleží na obou. My také potřebujeme jeho; snáze pohnu s něčím na sobě, ve vztazích, v bytě nebo domku, v obci i ve státě. /v

UŽ 90 LET!

Říjen 1918 – osvobození od rakouské nadvlády. Pro školní mládež je prehistorií. My starší však pamatujeme ve třídách obrazy TGM, prezidenta Osvoboditele. Osvobodil nás ovšem na pouhých 20 let, pak následovala nesrovnatelná poroba – jedna za druhou. Takových bylo v dějinách mnoho, proto i mnoho osvoboditelů. Ten mimořádný má toto pojmenování ve svém jménu, Jehošuah, v přepisu z hebrejštiny – Ježíš. A v překladu: Jahve osvobozuje. Kristus – ikona Otce – osvobozuje. Teď, dnes. Bez něho bych byl lhářem, vášnivcem, narcisem, děvkařem, agentem StB, sobcem. Žádná prehistorie, ale každodenní zkušenost. Navíc – osvobozuje od strachu ze zániku. Co nám brání nazývat ho Osvoboditelem? *Jan Rybář*

Přeji vám, abyste patřili k těm,
kteří vědí, kam jdou,
zatímco ostatní je následují.
K těm, kteří se nadechnou zítřkem,
zatímco ostatní sotva popadají dech.
K těm, kteří sílí vizemi,
zatímco ostatní slábnou malověrností.
K těm, které překážky posilují,
zatímco jiní to vzdali.
Michal Černík

Hledáš-li jenom štěstí,
pravděpodobně ho nikdy nenajdeš.
Zkus tvořit a milovat
bez ohledu na své štěstí
a pravděpodobně budeš stále šťasten.
M. Scott Peck

Nejprve hlas proroků a později hlas obětí nejen že nechce být slyšen, ale bývá okřikován a umlčován....

PÍSEŇ O VINICI

Zaspívám svému milému
píseň mého milého o jeho vinici:
„Můj milý měl vinici
na úrodném svahu.
Zkypřil ji, kameny z ní vybral
a vysadil ušlechtilou révu.
Uprostřed ní vystavěl věž
i lis v ní vytesal
a čekal, že vydá hrozny;
ona však vydala odporná pláňata.
Teď tedy, obyvateli Jeruzaléma
a muži judský,
rozhodněte spor mezi mnou
a mou vinicí.
Co se mělo pro mou vinici ještě udělat
a já pro ni neudělal?
Když jsem očekával, že vydá hrozny,
jak to, že vydala odporná pláňata?

Nyní vás tedy poučím,
co se svou vinici udělám:
odstráním její ohrazení a přijde vniveč,
pobořím její zídky a bude pošlapána.
Udělám z ní spoušť,
nebude už prořezána ani okopána
a vzejde bodláčí a křoví, mrakům zakážu
zkrápět ji deštěm.“

Vinice Hospodina zástupů
je dům izraelský a muži judští sadbou,
z níž měl potěšení.

Čekal právo,
avšak hle, bezpráví, spravedlnost,
a hle, jen úpění. *Izajáš 5,1-7*

*z knihy Jana Hellera „Znamení odkazující
k nebi“, rozmlouval Petr Vaďura*

**Pane profesore, náš text se jmenuje Píseň
o vinici. Co to bylo vlastně za píseň?**

Je dost pravděpodobné, že to byla píseň svatební. Svatby tenkrát vypadaly tak, že přítel ženichův, dnes bychom řekli družba, doprovázel nevěstu do domu ženichova a kolem něho šli svatebčané. Cestou všichni zpívali, „družba“ plnil úkol předzpěváka. Zdá se, že celá řada takových svatebních písní poskytla inspiraci některým biblickým textům, konkrétně v Písni písní. Svatba už tenkrát patřila do božské oblasti. Ženich v té chvíli hrál roli krále či prince, nevěsta byla princezna. Dotyk mezi profánní písní a sakrálním opěvováním božstva, které představovali ženich s nevěstou, byl velice úzký. U pohanů představoval ženich většinou božstvo vegetace, třeba Baale, který zaručí plodnost. Nevěsta představovala zase nějaké úrodné pole nebo vinici, která vydá úrodu, čili bude rodit potomstvo.

Někteří vykladači říkají, že prorok právě takovou píseň využil ke svému sdělení. Zastavil se možná někde na náměstí v davu lidí při podzimní slavnosti a začal zpívat asi jako středověký jokulátor.

Tito lidé zpívali biblické příběhy často, svatý František z Assisi se obrátil právě na základě takto přednášené písně o Kristu.

Jenomže Izajáš z toho moc utěšenou věc neudělal. Když byla píseň v polovině a mělo by přijít závěrečné požehnání, místo slov: „Ať přinese velkou úrodu“ řekne: „Přinesla kysele hrozny.“ A tím se radikálně mění situace, poněvadž z naslouchajících lidí se pojednou stávají svědkové. „Podívejte se a řekněte, vy svědkové, co jsem ještě zanedbal?“ Oni se rozhlížejí a nenacházejí nic, co zanedbal. Proto mlčí. Jenomže když se v izraelském procesu svědek anebo jedna ze dvou proti sobě stojících stran odmlčí, znamená to, že přiznává vinu, že nemá další argumenty. V tom okamžiku se ze svědků stávají obžalovaní.

V textu je vysvětlení, že vinice Hospodina zástupů je dům izraelský a muži judští jsou sadbou, z níž měl mít potěšení. Proč je zde Izrael přirovnán právě k vinici?

S vínem měli lidé prastaré zkušenosti, které lze shrnout do dvou bodů:

1. Víno osvěžovalo. Tenkrát často neměli studny, pili povrchovou vodu a ta byla většinou nechutná. Proto jako my si do vody dáváme šťávu, oni si tam dávali trochu vína. Děti to měly ovšemže vydatně zředěno. Když někdo pil víno neředěné, byl to podobný barbar, jako když nějaký Angličan pije whisky bez sody.
2. Víno léčilo. Víme, že víno poněkud dezinfikuje. Nemělo tak výrazné účinky jako naše dnešní dezinfekční prostředky, ale vzpomeňte si, jak milosrdný Samaritán omyl rány přepadeného člověka olejem, který změkčuje, a vínem, které dezinfikuje.

Foto: Milan Hůzveka

Pítí vína byla tedy samozřejmost, dokonce tak veliká, že se nad lidmi, kteří se opili, ale nedělali žádnou výtržnost, moc nepohoršovali. Řeknu vám zajímavost: v jednom ugaritském kodexu je napsáno, jaká milosrdenství má dospělý syn prokazovat svému starému

otci. Mimo jiné se tam říká, že ho má opatrovat, když je tak opilý, že se sám nemůže dostat domů.

Před přílišným pitím vína ale mudroslovná literatura varuje.

Ovšem. Víno nemá člověka uvádět do opilství, ale má pro něj symbolizovat radost nového věku. Znamená to tedy, že všechny hostiny, při kterých se pije víno, jsou předjímku, připomínkou či napodobením nového věku. Mohou to být ovšem také výsměšné hostiny, ve kterých si nový věk chce člověk přivolat právě zážitky z vína. Takže vidíme, že víno je zvláštním způsobem dvojznačné, ambivalentní, a když o něm v bibli čteme, musíme nejdřív zjistit, jakou má v daném textu funkci.

Celá píseň o vinici je reakcí na poměry panující v Izraeli v době prorokově. Jsou zde popsány výrazem „trpká pláňata“. Co od své vinice Hospodin původně očekával?

Očekávána byla radost nového věku. Nový věk bych charakterizoval především jako nové vztahy. Tam, kde jsou lidé k sobě laskaví, vstřícní, kde si neubližují, tam už nový věk nějak začíná, třebaže zatím ne v plnosti. Původním úkolem Izraele bylo prokvasit svět vírou v Hospodina, vírou, která zavazuje k lásce, nese k lásce a šíří lásku. Skutečnost ale byla jiná: lid oddělený od ostatních národů takovým výsostným posláním pěstoval dál sobectví, mocenské choutky, závist a ziskuchtivost, což vše tenkrát prosakovalo životem v Izraeli. Tím pochopitelně okamžitě ztrácel svou misijní účinnost – jako sůl, když není slaná. Lidé žijící okolo se na něj dívali a říkali si: „Ten Hospodin, to musí být ale pěkný bůh, když jim schvaluje to, co dělají.“ Nelze se tedy divit, že Hospodin zasáhl.

Úkolem vinice je, aby rodila hrozny, ze kterých bude víno. Úkolem Izraele je, aby rodil nové lidi poznamenané radostí nového věku. Ale s přirozeným rozením bylo vždycky mnoho obtíží. Vzpomeňte si na Sáru, Rebečku i na chudinku Ráchel, jaké měly potíže? Proč? Tam už se v předjímce naznačuje, že Bohu záleží na duchovním rození. Ta vinice je v biblických textech jakoby obdoba ženy, v přeneseném slova smyslu církve, nevěsty Hospodinovy. On se snaží, ale bez odezvy z její strany.

**Když vás tak poslouchám, napadá mě, jak
současně to všechno zní a jak je to dnes
aktuální pro křesťany.**

Jistě, i když jsem to proto neřikal. Je vidět, že stačí vstoupit do Písma a je hned jasné, že dnes jsme zmitáni stejnými životními problémy, jako byli lidé kdysi. Tento text na nás naléhá: kéž bychom si my křesťané – lepší, horší, jakékoliv konfese – uvědomili, že jsme především vyvoleni k úkolu.

Čtenáře Písma napadne v souvislosti s Písni o vinici ještě řada míst v Novém zákoně, kde je řeč o víně či vinici. Nebo o vinném kmenu, jako v Ježíšově podobenství: „Já jsem pravý vinný kmen a můj otec je vinař. Každou mou ratolest, která nenese ovoce, odřezává...“ Ratolesti jsou Ježíšovi učedníci. Ty odřezané

SPOLEČNÉ HLEDÁNÍ

Svět byl a je krutý. Život je nespravedlivý. Proto si pohané, nemající jiné zdroje poznání Boha, často představují svá božstva podle svých krutých vládců. (I v křesťanství z toho ledacos úporně přetrvává.)

My si představujeme Boha jako ideální a milující bytost. Je to oprávněné?

Poznat druhého dá práci, často až nouze nebo dlouhá společná cesta prověří přátelství.

Kamarád mi napsal:

Václave,

právě jsem si přečetl Tvé „Poznámky k biblickým textům na neděli 5. října“. V minulém týdnu jsem dočetl Slunečnici Simona Wiesenthala, kterou jsi mi doporučil. Nerozumím tomu, proč někteří lidé museli projít tak hrozným utrpením. Na mne slova o rozhodujícím podílu na úrodě vinice z Ježíšova podobeství platí, ale co oni? Jestli budeš mít čas, děkuji za nějaký podnět k přemýšlení. Jirka

Jiří,

Arnošt Lustig mně jednou řekl: „Já jsem synovi nic z koncentráku nevypravoval, až jednou jsem mu něco chtěl říct a syn mě přerušil: „Táto, já to vím“.

Pak se mě Arnošt zeptal: „Říkal něco táta tobě?“ (Narodil jsem se rok po návratu táty z koncentráku.)

„Ne.“

„Že to víš?“

„Vím.“

Až moc často na ty lidi tam myslím ...

pak ale už nepatří do společenství vinice.

To podobeství má v sobě zvláštní háček. Kmen je kvalitní, ale roubované ratolesti jsou svelijaké. Každý zahradník nám řekne, že ve skutečnosti to je obráceně. Navíc hrot tohoto podobeství dnešním čtenářům většinou uniká, protože si neuvědomují jeho polemičnost. Tenkrát se za vinný kmen považovali leckterí bohové. Bohyně země, která byla obecně uctívána, měla dokonce víno jako svou krev. Víno tedy bylo krví země. Při velkých dionýsovských mysteriích se pilo víno do němoty, aby se touto krví mohli s bohyní její uctivači ztotožnit.

Do takové náboženské představy najednou zaznívá Ježíšova zpráva: „Vždyť všechna ta vaše vína a uctívané révy jsou nanic. To vše vede jen do smrti. Až se z té opilé extáze probudíte, kde budete? Tam, kde dřív. Já, já jsem ten vinný kmen pravý a k Otci vede jiná cesta než nějaké opojení: cesta krváčení. Kdo přitakává k svému těžkému údělu, na tuto cestu již vykročil. Důležité je, že už po ní nejde sám, já jej vedu a vždy jsem po jeho boku.

Neztrácí se pak ale ze života radost?

Neztrácí. Prává radost nového věku roste totiž z toho, že Bohu odevzdáváme právě to, nad čím jsme chtěli být pány. A tím vstupujeme do svobody.

Foto: Obra Ibrahimič

Před časem nějaký chlap znásilnil čtrnáctileté děvče našich přátel.

„Proč mě v tom Bůh nechal“, nařikala.

„Je pravda, že by stačilo, aby nepatrně hnul nehtem svého malíčku. Pokud tě nechal ve štychu, je mizera a nestojí za řeč ...

Ale jestli vydržíš klást otázky delší dobu, možná objevíš něco, co ti na pomyslných vahách převáží tvou hroznou trýzeň.

I když možná nikdy v pozemském životě neuslyšíš přímou odpověď na tvou otázku.

Ale možná dojdeš k určitému pochopení (ne vyčerpávajícímu), k určitému smíření a k očekávání, že ještě Bůh zdaleka neřekl poslední slovo.“

„Ty tu odpověď už znáš“, zeptala se.

„Možná se k ní blížím“.

„Můžeš mi to říci?“

„Ne.“

„Proč?“

„Porozumět druhému (i Bohu) je osobní. A mnoho z toho je těžko sdělitelné.“

„Proč?“

„Slova dokáží vyjádřit jen něco. Nejsem básník a ani básníkovi se nepodaří vyslovit věci v jejich celé hloubce. (Zkus popsat krásu písně nebo zármutek mámy, které přejeli na silnici dítě.)

Nemohu ti, i z jiným důvodů, sdělit odpověď, jen ti mohu ukázat cestu ...“

Nesmíme zapomenout tyto palčivé otázky!

Ale k dospělosti patří klást otázky sám sobě, hledat, kde jsem udělal a dělám chybu já. Potřebujeme se také ptát, proč Evropané dovolili Hitlerovi řídit? Proč jsme se nebránili my? Proč se nebránili Židé, proč spojenci nebombardovali koleje do Osvětí, proč Židovská rada v Budapešti a Židé v Americe nic nepodnikli, když jim Rudolf Vrba a Richard Glazar, kterým se podařilo uprchnout z Osvětí (Brezinky), podali osobní svědectví?

Potřebujeme se ptát, proč tolik lidí žádalo

smrt Milady Horákové, proč jsme často zbabělí a lhotejní?

Nebuďme jako Eva s Adamem v ráji, svalující vinu na jiného a nakonec na Boha.

Pak si snad konečně všimneme, jak nenasloucháme prorokům – včetně toho největšího, pak si snad rádi necháme poradit a spojíme se s Ním. Pak se snad něco v nás (a ve světě) hne kupředu.

Bůh není bezmocný. Slušná kniha: „Proč se zlé věci stávají dobrým lidem“ mně nestačí. Bible jde dál.

Mějme odvahu a vytrvalost klást tu první otázku. Bude nám pobídkou k těm dalším.

Včera jsme četli z Izajáše báseň o smutku Boha (o svévolné vinici) (Iz 5,1-7).

Kdysi jsem prohlásil, že i Bůh má „své bezesné noci a své slzy“.

Bůh není lítostivý, ale milujícího často čeká nějaké trápení s milovaným.

Je dobře, že máme někoho, komu se můžeme se vším svěřit, využit se u něj, pohádat se s ním, vyplakat se, postěžovat si, nechat se od něj vzít do náruče ...

Ale je také dobře si všimnout, čím se trápí Bůh ...

Hra na „plačící ženy jeruzalémské“ je trapná.

Bohu na jeho trápení nepomůže kytička fialek ani naše „oběti“. Ale má smysl se mu snažit porozumět a nabídnout se mu k práci. Třeba si někdo znovu přečetl tu báseň o smutku Boha.

Bylo by škoda kdyby nebylo nebe. Aby se mi tam úplně líbilo, potřeboval bych, aby v něm byly tak krásné vztahy, sobě i Bohu. Tím nechci odvádět pozornost od té první mučivé otázky. Mějme odvahu ji klást.

K nebeským vztahům nás čeká dlouhá cesta.

/v

NAD JEDNÍM SKVOSTEM BIBLICKÉ LITERATURY

Miroslav Sígl

Jde o ojedinělý výklad, doprovod či komentář, soustředěný v knize Milana Balabána a Olgy Nytové s názvem Biblický třpyt v české poezii XX. století (Ohlasy Nového zákona), jehož středobodem je Bible. Autorům se podařilo dílo, které zaslouží naši pozornost z mnoha důvodů, o nichž při jeho veřejné prezentaci 27. listopadu v zasedací síni Církve československé husitské v Praze-Karlíně velmi pěkně hovořil husitský farář Miroslav Matouš.

Všem lidem bez ohledu na jejich náboženské přesvědčení a citění přibližuje tato knižní novinka knihu všech knih z několika úhlů. Citáty našich básníků jsou vybrány velmi promyšleně, s vkusem a citem, neváhám se říci samotným srdcem. ... Při čtení mi vytanula na mysl jedna báseň mladičkého Václava Durycha, který byl starším bratrem mnohem známějšího prozaika, esejisty a básníka Jaroslava Durycha (1886 – 1962). Náš předčasně zemřelý Václav (1885-1912) po studiu reálky působil jako učitel a jsou dodnes známy jeho překlady francouzských básníků. V pozůstalosti našli jeho přátelé báseň Kristova slza, kterou bych rád začlenil do knihy Biblický třpyt v české poezii XX. století aspoň tímto jejím dodatečným zveřejněním.

*To bylo v onom večeradle tichém,
kam s apoštoly vešel za soumraku,
bol ve tváři, však hvězdy maje v zraku.
Sám neviný šel cizím trpět hříchem.
„Hosanna“ ještě učňům v uších znělo,
však nebe okny krvavě se rdělo.*

*A večereli. Necháпали ale,
Že sečtena je hodina už každá,
Tam za dveřmi že číhá msta a vražda
na jejich mistra drahého a krále.
Ten mezi nimi seděl vážný, klidný,
tak vznešený byl, a přece tak vliďný,*

*jak beránka jed s nimi z mísy jedné.
Pak vstal a rouchem přepásal se bílým,
by nohy umyl apoštolům milým.
Údivem Petr od stolu se zvedne,
však podílu, když ztrátou Pán ho leká,
tu dychtivě už na svou lázeň čeká.*

*V tom cítí náhle slzu Krista žhavou,
jak po noze se zvolna dolů valí
a páli – ach, jak slza ona páli!
Proč ona slza? Krista svatou hlavou,
jak Petra myl, vidění divné táhlo
a dračím spárem na srdce mu sáhlo.*

*Jak On zde k nohám apoštolů skláněl
svou božskou tvář, jak pokorně tiše,
zřel následníky Petrovy, jak v pýše
svých ovcí nutí dav, by se jim klaněl,
jak pod tiarou na prestolu zlatém
svůj střevec na šij lidstva kladou s chvatem.*

V OSMIČKOVÉM ŘÍJNU se tragicky protuly osudy československých vojáků.

Život prvního skončil 3 dny před vznikem republiky, daleko za Uralem. Život druhého vyhasnul 3 dny po jejím konci, na dohled od Králík. Oba obrátili svou zbraň proti sobě. Oba proto, že nemohli bojovat.

Tomu prvnímu, veliteli 1.divize československých legií plukovníkovi Josefu Jiřímu Švecovi, odmítli ve chvíli krajního vyčerpání a pod vlivem bolševické propagandy poslušnost jeho vlastní vojáci.

„Vidím, že je to boj za svobodu nás Čechů, a to by bylo opravdu hanbou zůstatí stranou...“, vysvětlil v dopise rodičům ze srpna 1914 důvody, které ho, mladého učitele v Rusku vedly ke vstupu do řad legií.

„Nemohu přežít hanby, stihnuvší naše vojsko... svobody zaslouží a bude svoboden ne ten, kdo ji dobyl, nýbrž kdo dovede si ji uhájit,“ vysvětlil v dopise z 25.října 1918 svým vojákům, než zazněl osudný výstřel.

Ten druhý, voják 6.hraničářského pluku a zástupce velitele Pěchotního srubu KS-14 (U cihelny), četař Arnošt Hrad, odmítl vydat svěřený objekt nepříteli. Čest vojáka, vědomí dané přísahy a vlastní svědomí mu nedovolily objekt opustit. K takovým vojákům si nejvyšší velitel Československé branné moci mohl jen gratulovat. Takové vojáky měl k dispozici. A on dal rozkaz nebojovat.

Arnošt Hrad nebyl odpovědný za katastrofální výsledek československé zahraniční politiky. Nemohl za to, že jsme si za léta proti sobě poštváli Maďary, Poláky, nikdy neřekl, že by ve Vídni raději viděl Hitlera než Habsburka (Benešův citát, 1934), nemohl ovlivnit politiku státu vůči českým Němcům. Netušil, že Beneš léta neřikal pravdu o Francii a nemohl ani vědět, že bázlivý Hitler, kterého se německá generalita chystala svrhnout, jen testuje sílu a pevnost Západu. Ale srdce vojáka a českého muže Hrada bilo stejně jako srdce Švecovo: oba věděli, že bojovat musí, kdo si chce vážit sebe sám.

Na rozdíl od západních státníků raněných slepotou československý prezident dobře věděl, že Hitlera nic nezastaví a že skutečnou válku brzy rozpoutá. Proto je Benešova odpovědnost před soudem historie větší.

*Jak nohy učňů omýval zde z prachu,
sám chudšas, který o přístřeší prosí,
své nástupce zřel, kterak žezla nosí,
se podkuřovat nechávají v nachu
a v srdci led a čela plná klamu -
A proto slza ona skanula mu...*

Foto: Jaroslav Musil

Vymluvil se na zradu, na vládu, kterou diktátorsky (generála Syrového donutili na post premiéra) jmenoval, vymluvil se, že se jedná o záchranu národa (uvažovali tak Finové? Poláci? Dánové?). Se stejnou bázni a hanou jsme se pak potýkali v únoru 1948 (po Benešově dlouhodobě katastrofální orientaci na SSSR), v roce 1968 a bojím se, že se s ní budeme potýkat i v budoucnu.

3. října uplynulo 70 let od chvíle, kdy zemřel četař Arnošt Hrad. Naučili ho být dobrým vlastencem, skvělým vojákem - a pak mu zakázali bojovat. V bezvýchodné situaci, kdy mu jeho svědomí zabránilo splnit rozkaz, položil na Cihelně u Králík svůj život.

KDE VŠICHNI JSOU?

Od vypuknutí konfliktu mezi Gruzii a Ruskem už uplynulo pět týdnů a já se marně ptám kde jsou čeští aktivisté, kteří se tolik angažují „proti přítomnosti cizích vojsk“ a „za mír“. Mám na mysli zejména hnutí NEzákladnám, které v uplynulých týdnech aktivně sbíralo v pěších zónách českých měst podpisy proti (neexistujícímu) radaru a (neexistujícímu) cizím vojskům, čímž asi mají na mysli dvě stovky specialistů z radarové obsluhy, přítomnost desítek tisíc ruských invazních vojáků v suverénní Gruzii mu očividně nevádí. Žádné petice, žádné protestní pochody, žádné sbírky na podporu trpícího obyvatelstva. Jeden z lídrů Nezákladn Jan Tamáš dokonce šéfuje Humanistické straně, potažmo Humanistickému hnutí a tak bych očekával, že vzhledem k humanitární katastrofě v Zakavkazí bude horečně pendlovat mezi Prahou, Moskvou a Tbilisi. Nic takového se nestalo. A to ing. Tamáš „kvůli radaru“ dokázal vyvíjet až obdivuhodnou cestovatelskou činnost. Ptám se dále : Kde jsou protesty a pochody organizace Vojáci proti válce, která sdružuje vesměs bývalé důstojníky ČSLA, a která boj proti radaru aktivně podporovala. Že by byli najednou všichni na dovolené, či že by válku v Zakavkazí neregistrovali ? Anebo to bude spíš tím, že všichni tito starostliví mírotvůrci považují za mírové pouze akce proti Západu, NATO a USA?

Milan Březina, LN 15.9.2008

PSYCHOPATIČTÍ POLITICI PŮSOBÍ PŘESVĚDČIVĚ

Já se jenom bránil špinavostem a bránit se špinavostem není špinavost. Morava organizoval špinavosti, a to je špinavost. Tluchoř věděl o organizování špinavostí, a to je taky špinavost. A Topolánek se pokouší organizování špinavostí zakrývat, a to je taky špinavost - prohlašuje Vlastimil Tlustý.

Někteří naši politici se chovají divně. Všude kolem sebe vidí jenom špinavost. Na špinavost případu poslance Moravy by si podle nich měla posvítit zvláštní parlamentní vyšetřovací komise. Určitě bude k ničemu. Vyšetřovat by měli hlavně lékaři. Americký psycholog Paul Babiak a psychiatri Robert Hare totiž zjistili, že mezi manažery a politiky je víc psychopatů než mezi vězni. Jenže je na první pohled nepoznáte.

Působí přesvědčivě. Jsou okouzlující, šarmantní, uhlazení a nadprůměrně inteligentní. Umějí výborně mluvit. Dokážou být mocensky i majetkově mimořádně úspěšní. Vypadají jako rození vůdci.

Jejich cílevědomost a charisma mylně považujeme za pracovní přednost. Ve skutečnosti se stávají jejich obětí. Svoji pravou tvář dokonale maskují.

„Povrchního šarmu, manipulace a zastrasování využívají k tomu, aby mohli ovládat jiné a uspokojovat vlastní sobecké potřeby. Nemají svědomí ani porozumění pro druhé. Chladnokrevně si berou, co chtějí, a dělají, co se jim zachce. Porušují společenské normy a očekávání, aniž by měli jakýkoliv pocit lítosti nebo viny,“ říká Hare.

Přestože mají podobný psychologický profil jako kriminálníci, ve vězení obvykle nekončí. František Koukolík o nich v knize *Vzpou-ra deprivantů* hovoří jako o „sociálně obratných psychopatech“. Neštítí se ničeho. Jsou sebestřední, arogantní, podvádějící, bezohlední a bezcitní. Sami přitom tyto vlastnosti považují za naprosto přirozené. Lidmi, kteří je nemají, pohrdají. Jediné, co respektují a prožívají, je moc a její deriváty - peníze a sex.

„Základním znakem ofenzivního deprivantství je soustavné netvořivé prolamování kulturních zábran spjaté s vypínáním ochranných mechanismů společnosti proti násilí, primitivitě, barbarství, surovosti, krutosti, hlouposti a ohlupování. Sama sebe tato činnost obvykle označuje za ‚revoluční‘, ‚pokrok‘, ‚vývoj‘, ‚změnu‘ a ‚odbourání starých pořádků‘. Bývá to tam, kde deprivantům jde o dobytí moci,“ píše Koukolík.

Prostředí politiky poskytuje psychopatům magickou moc a podmínky k tomu, aby roze-

Foto: Karel Laga

hrávali svoje špinavé hry. Protože necouvají ani před tvrdým rozhodnutím, rychle pronikají do vedoucích funkcí. Jsou úspěšní v dosahování krátkodobých cílů. V dlouhodobé perspektivě ale představují pro vlastní stranu i společnost velký problém. Zůstávají za nimi vytunelované investiční fondy, prohrané arbitráže, rozpadlé koalice a rozvrácené mezilidské vztahy. Jejich osobnostní porucha je zpravidla vrozená. Ve vztahu k normalitě jsou to lidé svým způsobem nepovedení nebo zmrzačení, nikoliv nemocní. Nejsou napravitelní ani léčitelní. Pokud se před nimi chcete chránit, musíte je včas odhalit. Jakmile apelují na vaše city nebo morálku a hovoří přitom o demokracii, svobodě jednotlivce a neviditelné ruce trhu, nenechte se zmást. Přestože to říkají o jiných, jsou falešní, prázdní a vnitřně nejistí. Pro stanovení diagnózy nejsou rozhodující jejich slova, ale skutky. V žádném případě se nepřipojujte k jejich politickým intrikám, nenaslouchejte jejich slibům, nesnažte se je přesvědčit, převychovat ani přelstít. Okamžitě s nimi přerušete kontakt. Při nejbližších volbách se pokuste zabránit jejich dalšímu působení ve veřejném životě. Jakmile totiž psychopati do politiky jednou proniknou, je prakticky nemožné je z ní odstranit. Prognóza není příznivá. Babiak a Hare varují, že jejich počet ve vysoké politice a byznysu v příštích letech ještě vzroste.

Přestože mají podobný psychologický profil jako kriminálníci, ve vězení obvykle nekončí.

LN 24.9.08

Jan Hnízdil, lékař a publicista,

CO S TOU ŠLAMASTIKOU?

Tak ministr Schwarzenberg charakterizoval na plénu OSN ruskou okupaci dvou odštěpených gruzínských provincií. Zůstal sám, stejně jako před více než rokem v Mnichově, když dal po studenovělečnickém projevu ruského prezidenta Vladimíra Putina na konferenci o globální bezpečnosti najevo, že obsah i forma onoho projevu posilují odhodlání dojednat naši účast na protiraketovém systému co možná nejrychleji. Ta osamělost jasně pojmenování věci je nebezpečná. Nebezpečnější o to víc, že Evropská unie, jakož i Spojené státy prohrály diplomatický spor o Gruzii na celé čáře. Prezident Sarkozy přijal bez mrknutí oka ruskou interpretaci své předchozí dohody s prezidentem Medveděvem, aniž by dal najevo alespoň rozpaky nad tím, že ruská interpretace ji převrací naruby a potvrzuje jeho údajný souhlas s okupací.

Porážka v té věci je podstatnější než vážná chyba prezidenta Saakašvilho, který trestuhodně naletěl na letité ruské provokace. Je možná i podstatnějším důvodem k zamyšlení nad politikou Západu vůči Rusku než výhrůžky generálů a ruského prezidenta raketovými údery na naše a polské území. Málo čtu o tom, co naše vláda po prvním lednu jako předsednická země EU s tou porážkou miní udělat. Banální sdělení tajných služeb, že se u nás prohánějí ruští špióni, je k smíchu v situaci, kdy český obchod s Ruskem organizuje bývalý plukovník někdejší Československé lidové armády, který v prosinci roku 1989 nabízel sjezdu družstevníků rolníků svou tankovou divizi k ochraně socialismu a jenž si veřejně v tisku libuje, jak mu náš zastupitelský úřad v Moskvě pomáhá.

No ovšem, mohu být tázán, co tedy, „když jsem tak chytřej“, bych v té šlamastyce doporučil? Případá mi nezbytně prosadit Schwarzenbergův postoj otevřeně pojmenovávající Rusko jako stát nebezpečně usilující o obnovu imperiálního vlivu v oblasti, kterou vojensky, politicky i ekonomicky ovládal někdejší Sovětský svaz, jako postoj unijní.

Bude to ovšem těžké. Odpor mnohých, od Berlusconiho přes Fica a Klause až k ministru Steinmaierovi, jakož i našich obchodních lobby bude silný. Nicméně nejen výhrůžky, ale zejména činy, okupace Gruzie, popírání teritoriální celistvosti Ukrajiny, budování nového, moderního ruského válečného loďstva, modernizace raket, vojenské spolenectví s diktátorem Chávezem, se Sýrií, obrana íránského jaderného výzkumu, posilování významu ruských ozbrojených sil jako instrumentu ruské zahraniční politiky, to vše mělo by vyústit v jasný požadavek: Chce-li Rusko být partnerem Západu, partnerem EU, musí nejprve přijmout partnerské, nikoliv staré sovětské normy chování. Dosud je Rusko nikoliv partnerem, ale vojensko-politickým vyděračem.

Luboš Dobrovský,
Respekt 41/2008

AKTUALITY

SLAVENÍ STÁTNÍCH SVÁTKŮ:

28. října v 17 h. v mistrovickém kostele koncert českotřebovského sboru.

17. listopadu budeme v kostele sv. Václava v 17 h. slavit ekumenickou bohoslužbu.

700 LET: Kyšperk a Letohrad očima výtvarníků 9. – 19.10. výstava na zámku

700 LET: Divadlo: Noc na Karlštejně 11.10. v 19.30 h. - Dům kultury

Improvizační divadlo pražských studentů 17.10. v 18.30 h.
tělocvična ZŠ Komenského
Doporučené vstupné 30 Kč

700 LET: Kyšperská noc kynologické závody 18.10. od 12 h. - cvičiště ZKO

Koncert skupiny Heaven's Faktory 18.10. v 18 h. - evangelický kostel

700 LET: Divadlo: Baby box 18.10. v 19 h. - Dům kultury

700 LET: Východočeský pohár v agility 19.10. od 9 h. - cvičiště ZKO

Vernisáž výstavy D. Bobkové „Keramika a drát“ 19.10. v 10 h. - evangelický kostel

700 LET: Honění kohouta 19.10. od 13.45 h. – Kunčice, Pod břehem

Setkání se čtenáři v rámci IV. uměleckého maratónu 21.10. v 17.30 h. - knihovna

Povídání o mašinkách 22.10. v 18 h. – rotunda ZUŠ na zámku

Koncert Laco Deczi – Celula New York 22.10. v 19 h. - SC Nový dvůr

Hosté Vladimíra Zamazala 23.10. v 18 h. - divadelní vinárna

700 LET: Vysazení stromů století, státní svátek ČR 27.10. - zámecká terasa

Poděkování

Děkujeme všem, kdož přispěli na sbírky.
14.9. diecézní sbírka na školství 9.359 Kč.
21.9. sbírka na lavice 14.139 Kč.

ČESKÁ KŘESŤANSKÁ AKADEMIE V LETOHRADĚ

pořádá do konce roku tyto přednášky:

Mgr. J. Čapek: **Jak vzniká církev a co ji drží při životě (k 90. výročí vzniku ČCE)**
25.10. v 19 h. - evangelický kostel

Ing. Jiří Hůlka: **Radioaktivita, člověk, Černobyl a Temelín**
20.11. v 19 h. - evangelický kostel

ThDr. J. Mrázek: **Zjevení Janovo**
6.12. v 19 h. – evangelický kostel

Mgr. Pavel Kuneš: **Jak mluvit s dětmi o Bohu**
12.12. v 19.30 h. – evangelický kostel

ZÁPIS Z JEDNÁNÍ FARNÍ RADY 3. září 2008

- Lukavičtí chtějí vybudovat u kostela toalety.
- Pište a posílejte příspěvky do Okénka včas.
- Máme zájemce na koupi pozemku na Šedivci, předáme k posouzení šedivským.
- Už se navečer stmívá, večerní bohoslužby budou začínat od 18. hodiny, bohoslužba pro děti ve středu na Kunčicích v 17.30.
- Svatováclavská slavnost je připravena.
- Bohoslužby o posvíceních budou upraveny, sledujte informace v Okénku, na Pořadech bohoslužeb, případně zavolejte na faru.
- Pan Vl. Tomek přednesl žádost kunčických: „Na kunčické posvícení slavit bohoslužbu v 8.15 na Kunčicích“. Vl. Tomek tuto možnost vyjedná s letohradskými v neděli ráno. Pokud se dohodneme, odvezeme v neděli 19.října potřebné lidi v 7 hod. od letohradského kostela a po bohoslužbě je opět odvezeme na náměstí. Odvoz má na starosti p. Vladimír Tomek, hlase se u něj.
- Do 12.10. máme v orlickém kostele zapůjčené obrazy Ondřeje Rady. V 15 h. v kostele na Orlici pořádáme besedu s autorem.
- Paní Jana Kalousková informovala o přednáškách pořádaných Českou křesťanskou akademií v Letohradě.
- Paní učitelka Lenka Venclová má pozvané do školy divadlo, nabízí představení i pro nás.
- v neděli 9.11. v 15. h. v Orlovně na farním odpoledni poděkujeme všem, kteří pomáhali s opravou orlického kostela.
- Jako každoročně zveme soubor Familia Cantorum k zpívání na Vánoce. Paní Jana Faltejsková sdělila, že soubor už nacvičuje vánoční mši od Jaroslava Kříčky.
- Jan Majvald byl v létě v Austrálii na světovém setkání mládeže a napsal o setkání příspěvek do Okénka. Chce se o zážitky z cesty do Sydney podělit. Požádal o příspěvek na pronájem sálu v Orlovně. Byl pozván na FR k domluvě, ale z časových důvodů se nedostavil.
- Nemáme řádný přístup do farního lesa. Pan Vl. Tomek se pokusí domluvit s vlastníkem sousedního pozemku o vzájemné výměně pozemků.
- Na státní svátek 28.10. bude v mistrovickém kostele koncert. Přímlyvy při bohoslužbách

Život Boží krtem přijali

14.9. Jeremiáš Malý
Marina Musilová
Daniel Kolbert
Adam Šarovec
Erik Šarovec
Kevin Šarovec

Lásku, úctu a věnost si slíbili

6.9. Tomáš Kaválek a Monike Jenišová
Pavel Vychytal a Marie Kubalová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

4.9.	Františka Musila	62 let
5.9.	Zdeňka Motla	75 let
15.9.	Marii Jakešovou	96 let
19.9.	Zdeňka Skálu	59 let
	Václava Richtera	88 let
14.9.	Rudolfa Břízu	93 let
26.9.	Emílii Suchomelovou	89 let

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem, kteří přispěli k oslavám 700 let našeho města.

Děkujeme všem, kteří připravili Svatováclavskou pouť. Především děkujeme pastorační asistence paní Janě Skalické, která celou slavnost zorganizovala. Oceňuji její práci pro farnost.

Za dárky do kola štěstí děkujeme firmám:

Adámek, dětské zboží - Zdeněk Vojtišek

Cukrárna - Doleček

Drogerie - Stránská

Čistírna - Alena Majvaldová

Hodinářství - Jiří Valenta

Květinářství - Jan Kostkan

Moeller

Obuv - Stanislav Skalický

Opravná obuvi - Kalousek

Textil Duha

Oděvy - Dolečková

Papírnictví - Šťovíčková

Hračkářství

Oděvy – Asia obchod

Děkujeme sponzorům, kteří přispěli penězi a svou prací:

Alois Tacl – servis průmyslového chlazení

Elektro – J+J Fogl

Tomáš Kozel – stavební firma

Unita – Pavel Tacl

Děkujeme pracovníkům Charity a všem farníkům, kteří ochotně pomáhali s organizací, obsluhou i úklidem.

za farnost Václav Vacek

mají vypracovávat účastníci bohoslužeb. Prosíme, přihlaste se všichni, kdo byste se chtěl podílet na jejich přípravě.

- Příště se FR sejde 8.10. v 19 h. na faře.

zapsala Marcela Náhlíková

ADOPCE NA DÁLKU

Koncem září byly umístěny do kostela v Letohradě, na Orlici a do charitní prodejny v Letohradě pokladničky s logem charity a nápisem Adopce na dálku, do kterých je možné přispívat na vzdělávání našich adoptovaných dětí z Indie.

Máme 10 adoptovaných dětí, pět chlapců a pět dívek. Osm dětí je z diecéze Belgaum, dvě děti z diecéze Bangalore.

Diecéze Bangalore i diecéze Belgaum leží ve státě Karnataka. V diecézi Bangalore je projekt veden pod názvem ASHA, což znamená **Naděje** a v diecézi Belgaum pod názvem BALA JEEVAN JYOTHI, což znamená **Dát naději a světlo dětem**.

Při poslední sbírce jste přispěli částkou 50.000 Kč. Z této částky jsme zaplatili šesti dětem studium na jeden rok a dvěma dětem studium na dva roky (potřebná částka na jeden rok studia jednoho dítěte je 5000,- Kč). Z této částky se dětem zaplatí učební pomůcky, aktovka, cestovné do školy, jedno jídlo denně, zdravotní péče...

V červnu jsme od dětí dostali dopisy s kopiemi jejich vysvědčení, obrázky a fotografie (vše k nahlédnutí na charitě). Všechny děti složily úspěšně závěrečné zkoušky a postoupily do dalšího ročníku. Letní prázdniny trávily většinou na táboře, u příbuzných nebo s kamarády.

Překlad dopisu od osmiletého chlapce jménem Vishwa:

*Moji drazí přátelé,
přichází Vishwa popřát vám dobré ráno. Jak se máte?*

Já jsem zdrav. Děkuji moc za milý dárek, který jsem od vás dostal prostřednictvím P. Roberta. Jak víte, jmenuji se Vishwa, je mi osm let. Do školy chodím každý den. Učíme se tam mnoho věcí. Mám nějaké kamarády. Mám rád hry. Zajímá mě čtení. Mám bratra. Je mladší než já. Mým koníčkem jsou draci. Mám dobrou sbírku draků. Dalším mým koníčkem je práce na zahradě.

Jsem rád, že slečna Susan je mou třídní učitelkou. Vyučování dělá zajímavé pomoci map nebo hraček. Dějepis je můj nejoblíbenější předmět. Mám sbírku historických knih.

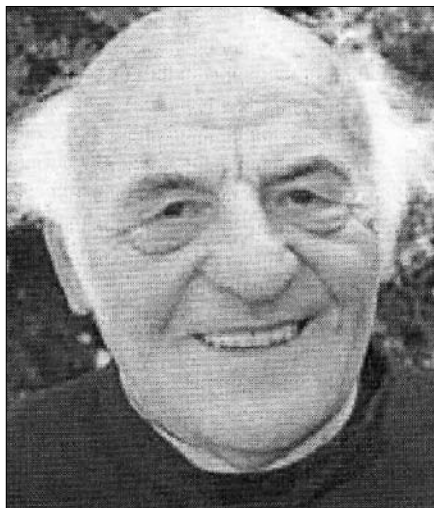
Letní prázdniny jsem strávil v mé vesnici. Tak ještě jednou vám přeji a mám vás rád. Děkuji za milý dárek. Modlím se za vás a vaši rodinu.

Váš milující přítel Vishwa Appayanavar

Na vysvětlenou: všem dětem jsme v dopise poslali malý dáreček – magnet s postavičkou našeho Večerníčka.

Děkujeme všem, kteří přispívají do sbírky a pomáhají tak dětem a jejich rodinám v Indii.

z Oblastní charity Ústí nad Orlicí:
Marcela Náhliková

Že dooral jsem svoji brázdou,
z rukou mi vypad tupý pluh,
a jak jsem vše v životě oral,
naštěstí bude soudit Bůh!

Vím dobře, že je milosrdný,
lidský soud u Něj neplatí,
odpustí viny oplakané,
a dobré skutky odplatí!!!

Ve Fryštáku o svátku sv. Františka z Assisi
dne 4. října 2008 si Pán povolal svého věrného služebníka

P. Cyrila Jurošku salesiána Dona Boska

Cyrilek napsal sám svůj životopis:

Narodil jsem se 29. června 1921 v Prostřední Bečvě. Neradostné mládí jsem prožil doma i u cizích lidí. Když přišel čas se rozhodnout, co budu dělat, pořádal jsem o přijetí k Baťovi do Zlína. Tehdy se přijímali jen ti, kdo měli měšťanskou školu. V sousední Horní Bečvě byla právě taková postavena, a tak jsem ve svých 15 letech udělal zkoušky do druhé třídy a dva roky jsem chodil do školy vzdálené 8 kilometrů. Za dva roky jsem byl pro Baťu starý.

Mezitím moje sestra dostala místo služebné u učitelky ve výslužbě Františky Burianové v Horní Vsi. V té době k ní občas chodíval staříček P. Ignác Stuchlý a ona mu ze svého důchodu dávala nějaké peníze pro chlapce. Když sestra přijela na dovolenou, řekla mi o ústavu ve Fryštáku. Pak zašla za P. Václavem Mrtvým a on slíbil, že mne přijme. Tak jsem v roce 1938 v srpnu nastoupil do Fryštáku do 3. třídy gymnázia a byl jsem zde 3 roky.

Po 5. třídě se nastupovalo do noviciátu, který trval jeden rok. Po noviciátě jsem měl studovat další třídy gymnázia, ale protože jsem měl věk vojenské služby, byl jsem poslán na nucené práce do Německa. Do Essenu. Tam jsem byl půl roku a až byl Essen značně zombombardován, přeložili nás k Breslau. V lednu 1945, kdy už se blížila fronta, jsme se pěšky vydali na cestu do Protektorátu.

Byla to cesta plná utrpení a přímého ohrožení života. Po 2 dnech a nocích cesty jsme dorazili na naše území a vlakem mohli jet dále. Zůstal jsem v Pardubicích, ale brzy jsem byl poslán do Ořechova, kde jsem dělal další třídy gymnázia. Pak jsem jel zpátky na

Až umřu, a mé zhaslé oči
k věčnému spánku zatlačí,
prosím všechny, kdo se mnou žili,
ať pro mne vůbec nepláčí!

Na parte, prosím, nepište mi:
hlubokým žalem sklíčení,
je škoda barvy na ta slova
to, co se stalo, nezmění!

Když už to parte tisknout dáte,
a budete- li je někdo číst,
napište tam, že z větve lípy
odnesl vítr suchý list!

dva roky do Pardubic. V Oseku u Duchcova jsem studoval bohosloví do 13. dubna 1950. Klášter o 22. hodině přepadla tajná uniformovaná policie, milice a další zastrašovací složky tehdejšího režimu. Vysvěkli nás do naha a podrobili sprosté ponižující prohlídce. Z kláštera se stalo vězení. Ti, kdo neměli za sebou vojenskou službu, byli povoláni k pověstným pracovním jednotkám PTP. U těchto jednotek jsem byl 3 a půl roku. Na Silvestra v r. 1953 nás propustili a museli jsme si hledat civilní zaměstnání.

Studovat bohosloví bylo trestné. Každý z nás hledal nějaké místo u známých nebo příbuzných. Když už všichni moji spolubratři byli ve vězení, byl jsem pozván na 5 hodinový výslech do Holešova. Bydlel jsem tehdy v Bystřici pod Hostýnem. Na konec mne nezavřeli. Pracoval jsem jako dělník ve skladě OSP Holešov. Po 9 letech jsem odešel do ROMO Fulnek a tam jsem 6 roků pracoval na strojích, hlavně na vrtačkách.

V roce 1966 mne biskup Trochta vysvětil na kněze a v roce 1969 jsem nastoupil jako kaplan do Přerova. Tam jsem působil 4 roky a v roce 1973 jsem se stal farářem v Domaželicích u Přerova.

Po 66 letech jsem se vrátil do Fryštáku. Jsem potěšen, že jsem tu našel mladé spolubratry, které si vybral Don Bosco a přitáhla je Panna Maria Pomocnice. Žasnu nad dílem, které ke slávě Boží vykonali a ještě vykonají.

A ještě nějakou použitelnou radu?

*Chceš-li radu, máš ji míti!
pamatuj však především,
čím těžší je naše žití,
tím potřebnější je šprým!!*

PRVNÍ DÁMA ČESKÉ ELEGANCE

Pochází z významné české rodiny a dobré způsoby jsou jí vlastní. Pracovala v Bílém domě pro pět prezidentů a v devadesátých letech se rozhodla své zkušenosti s etiketou předat dál. Eliška Hašková Coolidge začala v Čechách pořádat úspěšné kurzy slušných mravů.

Nedávno jste pořádala kurz dobrých způsobů pro vládu při příležitosti budoucího předsednictví v Evropské unii. Kdo se ho účastnil?

Jen ministři a premiér.

Co jste jim nejvíce kladla na srdce?

Jsmo malá země. Máme velice bohatou kulturu i historii, na kterou jsem obrovsky pyšná. A tuto kulturu, tento dar bychom měli reprezentovat ve větším stylu, než ji v současnosti reprezentujeme. Mám na mysli neslušnosti, nesprávné oblečení a další věci. To vůbec není otázka peněz. Většinou ti největší hulváti mají nejvíce peněz. Je to věc ohleduplnosti vůči druhým a na té jediné věci je postaven celý důvod mé agitace v oboru. Na celém světě je samozřejmě povědomí, že člověk, který reprezentuje národ, je vlastně jeho zrcadlem. Ten člověk se podle toho musí chovat a vypadat tak. Nemůže mít rozhalenou košili v saku, černou košili, která má cejch mafiánství, nemůže jít s povolenou kravatou, protože to taky nevypadá důstojně. Musí si uvědomit, co reprezentuje a před kým reprezentuje. V tom je ten rozdíl. Nejen že reprezentuje bohatou kulturu a úžasné pracovitě lidi, ale musí zvážit taky před kým to reprezentuje. Vzhled je ve světě strašně důležitý. Při nedávném průzkumu veřejného mínění bylo uvedeno, že když někoho potkáte i jen na čtyři minuty, tak si uděláte obraz. A ten se skládá ze čtyř bodů. Vzhled, ten má padesát procent a je nejdůležitější. Pak je oblékání, způsoby a jenom z pěti procent inteligence. Nestojí to za to mít na sobě vyžehlené kalhoty, bílou košili a vypadat důstojně, když reprezentujeme tak obrovskou kulturu a historii? Já si myslím, že ano.

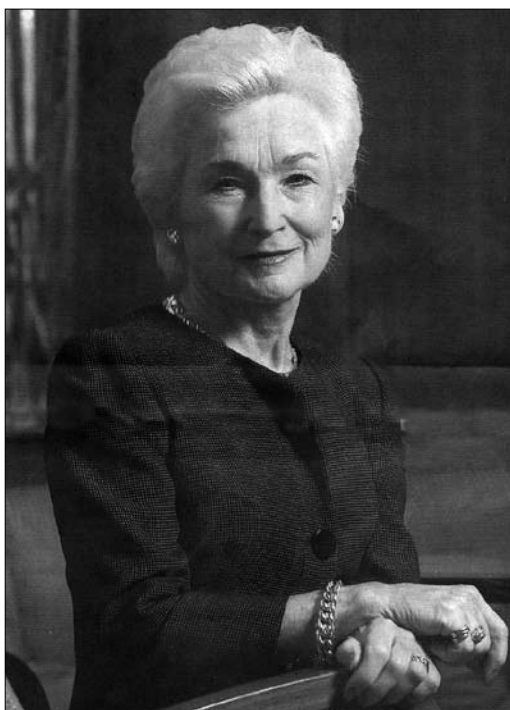
Zaujalo mě, že je také důležité vědět, před kým reprezentujeme. Liší se dobré způsoby v různých zemích?

Ne. Myslím si, že v tom, co vyučuji, je pět procent Američanů velmi zdatných. Musí tam být snaha a důstojnost, chuť informovat se o tom, jak vypadat elegantně a důstojně, abychom dobře reprezentovali. Povím vám o jedné dámě, ke které mám velikou úctu - bývalá ministryně zemědělství Milena Věcnová. Když byla řadovou zaměstnankyní, přišla na můj kurz. Když byla ministryní, taky ho absolvovala. A hlavně když přijela do Bruselu, zavolala mi a řekla, že by si některé věci potřebovala zopakovat. Mým přáním je, aby byl takový každý. Ona si uvědomuje, že chce být stále lepší. To velice oceňuji.

Lze porovnat Českou republiku a Spojené státy? Hodně se říká, že Češi nejsou moc zběhlí ve společenském chování.

Češi si hodně škodí tím, že se nesnaží. Jsou velice inteligentní, co se týče inteligence a znalostí na nás nikdo nemá. Ale peníze nás hodně zkazily. Daly lidem aroganci a hrubiánství, špatnou sebedůvěru, která není ohleduplná. A to je, myslím si, velice špatné, zvláště pro mladší generace.

Dítě se v rodině hodně naučí. Člověk, který je vychován s úctou ke skromnosti a respektu k druhým, může dosáhnout zrovna tak velkého úspěchu, aniž by byl hrubý a podváděl. Hrubost a podvádění, a to říkám i ve svých přednáškách, je dost podminěná i tím, jak se chováme a jak se oblékáme. Když například na pozvánkách vidíme „business attire“ a on tam potom přijde v jeansech, tak je to, jako by dal facku tomu, kdo ho pozval.

Spíš jsem čekal, že mi řeknete, že o dobré způsoby nás připravil minulý režim. Vy si myslíte, že za to může raný kapitalismus z devadesátých let?

Myslím, že obojí. Minulý režim nás připravil o znalosti. O znalosti vkusného oblékání, o znalosti elegantního stolování. To tady absolutně nebylo, to se vytratilo. Nebyl tady respekt. Teď přišly peníze. A místo toho, aby se lidi přizpůsobili chování, tak si jen přivykli na vyšší standard. Lepší víno, dražší jídlo a luxusní auta, to ano. Ale už zapoměli na to, že nejdůležitější svět, který se nám otevřel, je svět chování, vzdělání. Velice obdivuji bývalého prezidenta USA Lyndona Johnsona. Byl z chudé rodiny. Neměl ani na boty. Když přišel do Bílého domu, rozhodl, že bude vládnout poctivost a úcta. Byl absolutně perfektní politik. Uznal a věděl co nelze změnit - opozici. Vždy budeme mít dvě nebo více stran proti sobě. Pochopil, že jediný způsob, jak posunout společnost kupředu, je, když si strany můžou klidně a otevřeně spolu sednout, vybudovat kompromis a systém soužití. Budou-li lidé vědět o vaší spolehlivosti a důvěryhodnosti, budou vám důvěřovat. Pořád se budou politické strany dřít, ale bude to mít řád. Nebudou na sebe křičet a obviňovat se, že jsou lháři. Z toho, co se teď tady děje, nelze nic vybudovat.

Zajímalo by mě, kde se právě v Americe bere ta chuť chovat se k sobě hezky a společensky? Vlastně ani nemají aristokratickou vrstvu, která bývala vlajkoňem dobrých způsobů.

Myslím si, že aristokraté vůbec neukazují, jak se lidé mají chovat. Naopak většina aristokratů, které jsem potkala, si myslí, že dobré způsoby jsou prodržené. Aristokraty bych nepoužívala za úplně vzorové. Ale ušlechtilost vychází zevnitř, a ne z titulu. Aristokracii můžete najít v nejmenších zdejším vesničkách. Mezi lidmi, kteří se k sobě chovají slušně. Chování lidí je nejvíce vidět v novinách a časopisech, a to je urážlivé.

Pojďme přejít více k vám. Pocházíte z významné české rodiny. Byla jste vedena od mala k dobrým způsobům?

Velice. Babička nebo tatínek se na mě jenom podívali a já jsem hned věděla, že něco dělám špatně. Až moc tvrdě jsem byla vychována. Svoji dceru jsem tak přísně nevychovala. Naši to pokládali za důležité, protože jsme žili v cizí zemi. Proto chtěli, abych byla lepší než všichni ostatní, a nutili mě k tomu. Takový život nebyl ze začátku snadný. Tatínek byl v Čechách milionářem, ale v USA se ocitl bez peněz. To nebylo lehké.

Ale už dědeček se vypracoval ze skromné rodiny a stal se velkým bankéřem a založil si vlastní banku a to celé vybudoval sám, a nakonec za své čestné jednání položil i život. Měl šanci prodat Němcům akcie Melantrichu. Pětkrát jim za dobu od roku 1939 do roku 1942, řekl ne. Až ho po heyrichádě opravili. Věděl, že by České Slovo, které Melantrich vydával, padlo do rukou nacistů, a tak raději obětoval život. Jeho postoj velmi ovlivnil můj život. Otec pak pomáhal židovským rodinám.

To jsou věci, které vám dávají sílu.

Není to na druhou stranu i trochu těžké?

Myslím, že ne. Mám daleko k tomu, abych se doplavila do jejich vod. Ale našel byste plno dalších lidí, kteří byli ještě větší hrdinové. Našel byste příklady, které dávají lidem sílu.

Jak jste se dostala do Spojených států?

V roce 1947 byl můj otec pozván do Ameriky, aby doporučil, jak zvýšit import Ameriky. Přijel 1. ledna 1948 a měl se vrátit 13. března. 25. února se stalo, co se stalo. Ihned mu přišel telegram, aby se vrátil. Telegram psal bankovní ředitel pan Mareš, ale tatínek netušil, že měl pistoli u hlavy, když to psal. Babička to tušila a poslala tatínkovi telegram, že je špatně počasí, ať ještě zůstane v Americe. Tím mu asi zachránila život a určitě vězení. Naše rodina byla sledována, ale chtěli jsme za tatínkem. Řekli jsme, že jdeme navštívit tetu na Šumavě. Vystřídali

jsme několik aut, a nakonec jsme přešli přes hranice. Z Německa jsme se dostali do Francie. Já jsme odtud ocestovala do Ameriky. Maminka jela do Londýna s bratrem.

Ve Spojených státech jste pak studovala diplomacii.

To až po dlouhé době. Napřed jsem byla v internátu, než za rok přijela babička, která se o mě mohla postarat. Pak jsem začala chodit do internátní školy ve Washingtonu a následně do další katolické střední školy a pak na vysokou.

V rodině jste se snažili mluvit česky?

Ano, jenom česky.

Pro diplomacii jste se rozhodla sama?

Naše třída byla druhým ročníkem, který přijal ženy na diplomacii. Do té doby byla diplomacie zaměstnání, kde jste ženy nepotkali. Sekretářky ano, ale ve vyšším diplomatickém postavení ženy nebyly. V našem ročníku studovalo pět set studentů a jenom dvacet žen. A tuším, že mezi nejlépe studujícími byly ženy. Pak jsem chtěla pracovat v diplomacii, ale nepovedlo se mi to, protože v tu dobu bylo podmínkou být americkým občanem deset let a já byla jenom sedm. Čirou náhodou člověk, který se mnou dělal pohovor, mi řekl, že má známého v Bílém domě, který shání asistentku. Tak jsem za ním šla a ještě ten den mě přijal. Diplomacie mě dále zajímala a za doby Johnsona jsem dostala nabídku místa v diplomacii na úrovni amerických států. Tak jsem zůstala až do Reagana. Pak jsem šla na ministerstvo zahraničí.

V roce 1998 jste se rozhodla vrátit do České republiky, proč zrovna v tom roce?

Vrátila jsem se už v devadesátém prvním a v roce devadesátém druhém mě tatínek pověřil, abych se začala starat o vrácené nemovitosti na Šumavě. Tím jsem se zabývala, ale na druhé straně jsem měla malou dceru, která studovala v Americe, tak jsem přejížděla. V roce 1998 už byla ve druhém ročníku na vysoké škole a už nežila doma, tak jsem viděla, že se můžu vrátit sem. Navíc tatínek byl těžce nemocný a chtěl umřít v Čechách. Tak jsem se s ním vrátila. Když jsem sem přijela, nikoho jsem neznala, musela jsem začít budovat kariéru od píky, říkala jsem si, copak budu dělat? Myslela jsem si, že budu pracovat někde v hotelu. Pak mě napadlo, tady je nedostatek toho, co umím, co je mi přirozené a pochází od mé české babičky a já to můžu zase druhým vrátit - společenské chování. Tak jsem se do toho pustila.

Jak vypadá váš pracovní den?

Pokud přednáším, začínám ráno v deset a celý den až do šesti do večera nepřetržitě školím skupiny a osoby. I přes oběd mluvím. A když nemám přednášky, tak mám schůzky a různá vyřizování. Mám asi pět živností, takže mám moc práce. Až do noci se pak kvůli časovému posunu věnuji komunikaci s Amerikou, a při tom se snažím dívat na zprávy a komentáře. Nejdu nikdy spát před dvanáctou a normálně vstávám před sedmou. Ráno si zacvičím a pak se pouštím do práce.

Petr Švihel, LN 26.9.2008

DOPISY ČTENÁŘŮ

DoNitraZeMě

Chtěla bych se s vámi podělit o velice intenzivní, nezapomenutelný kurz Prázdninové školy Lipnice nazvaný DoNitraZeMě.

Tato instituce má již 30ti letou tradici a své kurzy má postavené na prožitku. Formou zážitkové pedagogiky dopřává účastníkům všech věkových kategorií v bezpečném prostředí, formou hry konfrontovat se se sebou samým, objevit zasuté vlohy a spoluprožít s druhými atmosféru spolupráce, podpory a nezaměnitelné soudržnosti.

Účastníků tohoto kurzu bylo 24, polovina žen a mužů, nejmladší bylo 20 let, nejstaršímu Zdeňkovi 60 let. Staral se o nás tým 5ti mužů a 4 žen nejrůznějších profesí. Celé dění se odehrávalo na statku nedaleko Kardašovy Řečice a České Kanady, v kraji jihočeských rybníků. Program začínal v časných ranních hodinách a trval do pozdního večera až noci. Oslovoval naše hranice fyzické, psychické i intimní, probouzel kreativitu. Tvořili jsme společně loutky a pracovali s pohádkovými archetypy hrdiny, autority, přítele, nepřítele, partnera, stínu i naděje. Brodili se močálem, zakoušeli samotu a svá temná zákoutí, viseli na laně ve 20m jištěni svými přáteli a osahávali si vzájemnost a důvěru, spluli nejeden rybník a plnili nejrůznější úkoly. Putovali probouzející se krajinou a zpívali si na Bošileckém mostku, meditovali v nočním lese a vraceli se do dětství, malovali si vzájemně po ruku, vstupovali do obrazů známých autorů, zakusili zvukovou masáž, hráli divadlo pro obyvatele pohraničí...denně pak prožité reflektovali ve skupině. Musím říct, že mnohé z odžitého se usazuje dodnes a inspiruje mě i ve všedním životě. Věřím, že z tohoto kurzu budu „těžít“ ještě dlouho. Je třeba jej prožít.

Doporučuji ho všem, kdo touží po dobrodružství, sebepoznání a zakusení nového, po setkání a přátelství s podnětnými lidmi. Více viz www.psl.cz

Lenka Venclová

Poděkování

Ráda bych i touto cestou poděkovala panu Marku Váchovi za výbornou přednášku o stvoření a evoluci.

Jeho rozsah vzdělání, poznání i různorodých aktivit je úctyhodný. Obdivuhodné jsou i jeho pobyty v Antarktidě, kde se jako člověk poměrně křehké konstituce vyrovnával s drsnými klimatem a zasl nad krásou, kterou v téhle pustině s určitou marnotratností Stvořitel dopřává polárníkům. Moc mě zaujala jeho kniha Poslední země, kde, jak sám říká, člověk píše svůj příběh mnohem výraznějším rukopisem než v pohodlí domova v Evropě. Zaujala i mé deváťáky, kterým z ní předčítám na pokračování a jsem moc ráda, že se mohli setkat s jejím autorem osobně.

Z celé hutné přednášky snad jen tři myšlenky.

Pohled vědy, umění a víry jsou jako tři

KDO SE VEJDE NA HOUSLE

Neboj se ničeho se neboj a třeba bylo nejvíc zle vždycky se najde někde člověk který se vejde na housle

A na světě jsou krásní dnové a bývají i dnové zlí nakonec všichni vejdem se ho hrobu jako do houslí

Housličky housle o dvou strunách takové jak je z dětství známe s kobylkou luční s petrklíčem malinko málo polámané

Jan Skácel

PANOVA FLÉTNÁ

Panovu flétnu jsem potkal před lety na venkovském trhu v Rumunsku. Byl začátek podzimu, trh. V polokruhu stály malované vozy, ženy kojily děti. Několik muzikantů s houslemi stálo pod plachtou, kde se prodávalo víno.

Pochybuju, že muž, který najednou začal hrát na Panovu flétnu, uměl moc číst a psát nebo dokonce noty, ale bydlela v něm duše muziky. Ten nástroj tahá srdce z těla. Ostatní muzikanti se k němu přidali.

Zapomněl jsem číst a psát, zapomněl jsem na desetiletí trvající výcvik ve vědeckém myšlení i na svůj střizlivý obor. Chtěl jsem všechno nechat být, naučit se taky hrát, krást slepice a jít jen tak světem.

Najednou se všichni rozesmáli a přestali hrát, asi jak spatřili můj vyjevený obličej. Všechno přešlo. Za další chvíli už jsem byl zase odpovědný, přesný a civilizovaný.

Ale něco jsem tam nechal. V našem světě to už skoro není.

František Koukolík

kužely světla, které osvěčují stejnou skutečnost. Věda a víra tedy mluví jiným jazykem a věda může významně pomoci člověku víry. Vědec, který zkoumá stvoření, poznává současně jeho stvořitele.

Vědci bývají pokorní, neb ví, že mnohé teorie byly později překonány a jejich poznání je limitované a vše může být i jinak. Teologům v tom mohou být příkladem a inspirací.

A poslední poznámka, zatímco věda mluví jazykem faktů, které zkoumá a analyzuje, řeč Písma je příběhem vztahu Boha k člověku. Zprostředkovat druhému poznání Boha jako nevyčerpitelné a vždy přesažné bytosti není snadné. Jedinou cestou je pozvání do vztahu a přijetí jeho přátelství. Podobně jako nestací vyprávět o příteli, ale jedině zakoušením jeho přátelství vybudovat vzájemnou důvěru a zažít blízkost.

Orko, děkujeme. A přejeme sobě i vám oči otevřené pro každodenní vnímání nesamozřejmosti síly, která dává růst a vykvést životu a ve srovnání s jinými planetami činí z naší Země kletou.

Lenka Venclová

RODINA

RODIČE A JEJICH MAMAHOTELY

Markovi je osmadvacet, dostudoval, nastoupil do zaměstnání, ale dál si užívá svého studentského pokoje v třípokojovém bytě rodičů. Občas si na noc přivede slečnu, někdy přespí u ní, ale do samostatného bydlení se mu nechce. „Denně se ho ptám, kam jde, s kým jde a kdy se vrátí. Prostě dělám všechny ty věci, které by měly dítě z rodičovského hnízda spolehlivě vypudit – marně,“ líčí jeho matka.

Nejedná se o nic neobvyklého, natož patologického, domnívá se psychologka Magdalena Frouzová a rodičům doporučuje ještě pár let se svými dospělými potomky vydržet. V souvislosti s prodlužující se profesní přípravou a počátky budování kariéry se podle ní v našich kulturních podmínkách posunuje hranice, kdy se děti spolehlivě stavějí na vlastní nohy, až ke třicítce. „Teprve pak ho můžete začít vystrkovat z mamahotelu,“ říká.

Mnohé rodiče, zejména matky, ale společně soužití s dospělými svobodnými dětmi unavuje, protože se jim nedaří „vypnout“ podvědomé mateřské chování. Se spánkem jako na vodě čekají, až nad ránem klapnou domovní dveře, aby měly jistotu, že se dítě v pořádku vrátilo domů.

Ještě studuje, kde jinde by bydlel? Sotva si začal vydělávat a hypotéka je drahá, podnájem sdílený kdoví s kým je riskantní. Pořád sedí nad skripty, případně chodí z práce až večer, ani by si neuvažil... Důvodů, proč je pro potomka mezi dvacítkou a třicítkou samostatný život moc těžký, případně zatím nemožný, dokážou rodiče vymyslet bezpočet. Většina z nich zní velmi racionálně. Podle psychologky a terapeutky Ludmily Trapkové ale zmíněné „objektivní těžkosti“ nebývají tou nejpodstatnější brzdou na cestě k osamostatňování.

Za hranicí rodičovské odpovědnosti

V jistém smyslu cítí rodiče za své děti odpovědnost až do smrti. Odpoutat se až po úplné zprůtrhání vazeb je bolestné, o tom by mohli vyprávět rodiče narkomanů, kteří museli své syny a dcery nechat doslova na ulici a vyměnit zámky u dveří.

Míra odpovědnosti však není pevná a stálá, součástí našeho rodičovského zrání je dokázat zvolit tu správnou, odpovídající věku našich dětí. „Jestliže rodiče strpí, aby jejich skoro třicetiletý potomek bydlel zadarmo v mamahotelu a nepokládá za samozřejmé, že si své náklady na bydlení a stravu hradí sám, stagnuje ve vývoji celá trojice, mladý dospělý, jeho matka i otec,“ říká Ludmila Trapková.

Na první pohled však není zřejmé, kdo brzdí a komu je málo platné, že bez efektu přidává plyn. „Jestliže matka onemocní, kdykoli se syn nebo dcera odváží odstěhovat, záleží ještě na nich, jak s tím naloží, a také na otci, ke komu se přidá a jaký postoj zaujme,“ říká specialista na rodinnou terapii. Stává se, že dospělé děti se nechají vmanipulovat do pocitů viny a odpovědnosti za rodiče, které „přece nemůžou nechat samotné“. Ještě větší tlaku a výčitkami mohou být vystaveni, pokud tímto způsobem reaguje jejich léta rozvedená matka.

Pokud rodiče vyšlou dospělé dítě „do světa“, aby se už staralo o svou životní úroveň samo, a ono se nechá ještě na chodníku před rodičovským domem okrást, je to velká výzva, aby vytrvali, byli důslední a vystavili svého miláčka praktickým důsledkům vlastního chování. Převažuje-li trvale ochranný, akceptující (mateřský) princip nad vyžadujícím (otcovským), má tendenci udržovat dospělé dítě v nesamostatném péči vyžadujícím postavení.

Vnitřní, vztahová nesamostatnost dospělé dítě mnohdy provází i ve chvíli, kdy se odstěhuje: Lucie žije s přítelem, ale běžné činnosti kolem domácnosti jí zcela unikají, podobně jako v letech, kdy bydlela v mamahotelu. Přítel je na tom podobně. Ani jeden z nich neumí práce zorganizovat, mnohé z nich ani

Foto: Martin Koňařík

nevidí, a tak se prádlo kupí na židlích, nádoby ve dřezu, chaotická snaha občas „s tím něco udělat“ pomůže jen na chvíli. Lucie má pocit, že „se jí to prostě děje“.

I když chybí trénink z rodiny, dospělý, samostatný člověk se časem potřebné věci naučí, poradí si. „Tyto symptomy však mívají své skryté metakomunikační významy. Možná, že ten nepořádek a nesoustavnost zjevně samostatné Lucie ukazují, že na skryté vztahové úrovni samostatná není a matku tímto způsobem k sobě stále váže. V takové situaci stagnují obě,“ vysvětluje psychologka Trapková. Na cestě z bludného kruhu je nutné, aby matka i dcera přestaly požadovat změnu od té druhé, ale pokusily se zachovat jinak každá v sobě a za sebe. A začít mohou třeba tím, že se budou scházet na neutrální půdě

mimo své domácnosti. „Je však docela dobře možné, že dceřina nepořádnost nepatřila matce, ale partnerovi, od kterého očekávala, že se o ni bude starat jako otec o malou holčičku, doplňuje psychoterapeutka.

Rodiče, kteří pro samou péči o potomky zapoměli na vlastní zájmy i na rozvíjení vzájemného vztahu, netuší, jak po tolika letech najít novou náplň života. „Její hledání je důležitým úkolem osobnostního zrání středního věku. Prodlužováním pobytu dospělých potomků v dětském pokoji a poskytováním pohodlí, které patří věku mnohem mladšímu, se tento úkol odkládá a člověk stagnuje,“ tvrdí Ludmila Trapková.

Podle psychologky Frouzové se v posledních letech objevuje i staronová snaha držet potomka a jeho partnerské vztahy pod kontrolou majetkem nebo spoluúčastí v prosperující rodinné firmě.

Jak si nezřídít mamahotel!

I když důvody, proč mladí dospělí zůstávají doma jen v mírně modifikované dětské roli, se úspěšně racionalizují, pod povrchem rodinného systému často bublají nezvládnuté separační procesy. Nejčastěji se objevují tam, kde správně nefungují protikladné rodičovské principy, jeden zaměřený na ochranu uvnitř rodinného hnízda a druhý postrkující mládě do světa. „Každý z obou principů je životadárný, jsou-li pospolu. Jeden bez druhého osamostatňování potomků komplikuje. Jejich nevyváženost a špatná souhra způsobuje poruchy separace, v krajním případě stagnaci sociálního porodu.“ Vysvětluje psychoterapeutka. Každý ze tří hlavních postav (matka, otec, dítě) může osamostatňování brzdit nebo k němu přispívat.

Stagnace plodí zvýšenou úzkost, strach, vztek, deprese, ale i naději, a to ještě u každého člena rodiny jindy a jinak. Rodinný organismus se podle terapeutky Trapkové spontánně snaží hledat východisko cestou pokusů a omylů. Emoce na sebe narážejí, až rozum zůstává stát. Racionálně každý ví, co mají dělat ostatní. Co by mohl dělat on sám/ona sama, to často buď nevidí, odmítá si připustit, nebo k tomu nemá dost odvahy. Cítí, že takhle už to nejde, ale odkud se ta změna má vzít, jasné není.

Rozhýbávání a překonávání stagnace bolí. Těžko se rozpoznává, které bolesti a u koho v rodině je nutné se zbavovat a kterou léčit, aby nebránila dobrému směru, a která je naopak jen známkou dluhu a nedostatečné přípravy pro další krok. Taková bolest je růstová, je třeba ji vydržet a trénovat odolnost.

Nad tímto terapeutickým výkladem se mi vybavuje scéna z naší rodinné dovolené: při návštěvě jedné evropské metropole si přály naše děti (jedno nedlouho plnoleté, druhé pár let před tímto prahem) vyrazit na několikako-

KDYŽ VYDĚLÁVAT NESTAČÍ

Tradiční úloha muže v domácnosti je minulostí. Přinést domů peníze na obživu? To je přece samozřejmost. Navíc je ale třeba pomáhat s úklidem, nákupy - a hlavně postarat se o děti. Čeští otcové uprostřed populačního boomu svou identitu v novém světě hledají.

Nedávno jsem jel autobusem a za mnou seděli nějací středoškoláci. Bavili se mezi sebou dost vulgárně o tom, že měli ve škole problém s kouřením a jak se to pak doma řešilo. Prý to mají na háku. Jeden kluk dokonce foukl kouř mámě do obličeje. Jiný chce jít na vysokou, ale jen na nějakou lehkou, rozhod-

dinovou prohlídku samostatně. Než jsem stáhla své vzbuřené ochranné emoce zformulovat v pádné argumenty, manžel vydal plán města, zkontroloval funkčnost mobilů a dohodl čas a místo srazu. Ze dne stráveného po dvojicích jsme si nakonec všichni odnesli daleko příjemnější zážitky, než kdyby bylo po mém. S odstupem času jsem si uvědomila, že tahle drobná epizoda byla pro mě docela důležitou zkouškou na cestě hledání nové míry rodičovské odpovědnosti.

Rozhodneme-li se jako „mamohoteliéři“ něco změnit, nezbyvá než začít u sebe. „Vliv máme tím, jací jsme, ať už jsme matkou, otcem nebo dítětem. Není už tak docela v naší moci, jak si kdo náš vliv přebere, zužitkuje nebo odmítne. Přesto to není tak málo, jak by se mohlo zdát.“ Říká psycholožka Trapková. Takže nejspolehlivější cestou, jak vystěhovat potomka z mamahotelu, je přestat poskytovat pohodlné hotelové služby, jako je vaření, úklid, praní či žehlení. Dokud se na ně dá spolehnout, je přeci výhodnější těch pár všetečných rodičovských poznámek a dotazů přežít...

Pro rodiče v ochranné, akceptující roli je mnohdy těžké odmítnout péči, již se „choulostivý dospělec“ nechce vzdát. Nemusí být snadné vyrovnat se s tím, že poskytování rad, podepřených zkušeností a vlastními chybami, nezavazuje naše syny a dcery k jejich přijetí, že i oni mají právo na vlastní omyly, před nimiž je nelze ustavičně chránit. I smutek a pocit pátého kola u vozu k času, kdy mláďata pouštějí hnízdo, svým způsobem patří – jen se s ním musíme vyrovnat sami a nesvazovat potomky pocity viny, že nějak nepochopitelně mohou za naše potíže.

Období separace nelze zvládnout pouze rozumem, upozorňuje Ludmila Trapková. „Rozum hlídá, aby se emoce nevytlily z břehů, neměl by je ale potírat, potlačovat a diskvalifikovat. Opravdové osamostatnění musí proběhnout i na hluboké prožitkové úrovni, bez ní se na skutečnou samostatnost teprve čeká. Všelijaké přesvědčivé sofistikovány výmluvy, omluvy, okliky osamostatnění a nezávislost jen napodobují.

*Psychologie dnes,
duben 2008, Daniela Kramulová*

ně ne na ekonomku. Jde mu prý jen o titul... Tuhne vám při takových řečech krev v žilách?

Nepřítomnost otce bolí. Vězte, že za tím do značné míry stojí rozvody. Otec bývá přítomný nanejvýš do puberty, i když jeho přítomnost je nejvíc třeba při hledání identity v pubertě a adolescenci. Jenže přes 90% rozvodů proběhne do čtrnácti let od svatby a samotné matky mají velký problém tyto dospívající děti zvládat.

No schválně, co byste dělali, kdyby vám syn foukl kouř do obličeje, kdybyste s ním chtěli řešit problémy ze školy? Nemůžete dělat nic. Když si postěžujete exmanželovi, tak uslyšíte jeho pobavení: „Já jsem ti to říkal dávno, že tu výchovu nezvládáš...“

Jenže ani tito kluci, kteří sami bývají oběťmi rozvodů, na tom nebudou v dospělosti o nic lépe. Dříve než založí rodinu, projdou si dvěma až třemi velkými partnerskými rozchody. To je bohužel zákonité, protože polovztahy - tedy vztahy bez dětí, mají sklon se samovolně drolit a rozpadat mezi čtvrtým a šestým rokem trvání. To platí nejen pro studentské lásky, ale třeba i pro milenecké vztahy. Málokterý přežije čtvrtý rok. Jestliže se lidé berou okolo třiceti let, tak se jim tam opravdu ty tři velké rozchody pohodlně vejdu.

Rozchody mají ale jednu velkou nevýhodu. Představují neplánovanou bolest, která mladé zastihuje bez přípravy a vážně narušuje jejich partnerské ideály a důvěru v pevný partnerský svazek. Děti i nerozvedených rodičů si pak mohou společně zaspívat: „Všechny bolesti utiší rozchod! Nikdy jej neoddlaluj!“ Do dalších vztahů pak vstupují s mnohem větším strachem, nechávají si všelijaké rezervy. Tato zadní vrátka však mají právě opačný efekt, než jaký dotyční zamýšlejí. Místo, aby podpořily stabilitu nového vztahu, spíše ji podřívají. Například kdykoli je hádka, stáhnou se partneri do svých soukromých bytů, kde si své bolesti drásají v nekonečných fantazijních rozhovorech s představovaným partnerem. Nejsou schopni se pořádně udobřit, protože jsou příliš daleko od sebe. Změna rolí dopadá více na muže než na ženy. Optimální věkový rozdíl mezi partnery je čtyři až šest let, ale dnes klesá na 2,6 roku. Potkávám páry, kde muž je třeba o šest let mladší než jeho partnerka. Říká jí: „Ale mně nevadí, že jsi starší. Já tě přece miluju.“ Jenže jí je přes třicet, jemu čtyřadvacet. Tak se děti neustále oddalují, až se vztah rozpadne. Následuje vleklý rozchod a žena končí bez rodiny.

Je třeba mladé muže připravovat na prostý fakt, že pokud chtějí žít s partnerkami stejného věku či staršími, musejí akcelarovat svůj psychický vývoj. Jestliže chce 24letý kluk chodit s třicetiletou ženou, měl by uvažovat jako 36letý chlap.

To je přece rozdíl dvanácti let! Na to jej dnes

ale nikdo nepřipravuje. Právě naopak - řada strakatých časopisů jej udržuje v pubertálních představách stylu: Nevaž se, odvaž se. Změna rolí doléhá na muže více než na ženy, protože ženská role v domácnosti se nezměnila tolik jako mužská. Ženy dále vaří, uklízejí a řídí domácnost, jak to dělaly od nepaměti. Jsou totiž pány interiéru. Naproti tomu muži vždy řídili domácnost z exteriéru. Obstarávali tu těžší práci - postavit dům, obstarat dřevo na zimu, krmit domácí zvířectvo, zastat práci na poli a kromě toho i vydělat nějaký ten peníz.

Právě tato tradiční mužská role vyčpěla: Barák je na klíč. Teplo, světlo, a voda na různé čudlíky. Muž nemá doma do čeho rýpnout, a tak alespoň bravurně drží v šachu televizi pomocí dálkového ovládače. Mnozí z nich oddalují návrat z práce domů ne proto, že by měli tolik práce, ale že se doma nudí. Tak se vymýšlí práce pro práci, systematicky se špiní a pak obřadně skartuje kancelářský papír, vysedávání v hospodě se povýšilo na team building... Další problém: narušená dělba práce. To však narušuje dělbu práce či přesněji princip vyrovnaní frustrace mezi mužem a ženou. Ženy si oprávněně stěžují, že na rozdíl od nich mají muži po práci padla, a jim začíná druhá směna. Začínají se bouřit.

Muži se dělí do dvou skupin podle toho, jak reagují. Jsou muži, kteří se neštítí umýt nádobí, vytřít byt, postarat se o děti a udělat s nimi úkoly - takový je trend posledních let. Ale nespočítal bych klienty, kteří byli překvapeni, že se jim rozpadá vztah. Jejich klasická rétorika je: „Já vím, že jsem nebyl doma, ale vydělával jsem peníze pro nás všechny. Vždyť rodina je to nejcenější, co mám.“ To, že toto tvrzení není žádný účelový blábol, poznáme podle toho, že tito otcové se opravdu hrouťí, když přicházejí o rodinu.

Dříve se řemesla vykonávala ne v dalekém zaměstnání, ale doma, často přímo v obývacím pokoji. Děti pomáhaly a byly v neustálém kontaktu s tím, co táta dělá. Dnes je táta často i čtrnáct hodin denně mimo domov. Vztahy jsou ale definovány společně stráveným časem a společnou aktivitou. Jestliže toto chybí, je jen otázkou času, kdy se vztah rozpadne. Společný čas se nedá kompenzovat penězi.

V minulosti byl životní styl mnohem více prorodinně orientovaný. Bylo jednodušší děti vychovat, i když bylo méně materiálních prostředků. Specifika moderního světa, která rozbíjejí roli otce v rodině, je třeba uměle kompenzovat. Například trávit doma víc času, být na úkor kariéry.

Mnoho domácích prací dělat svépomocí s dětmi, i když si můžeme pozvat firmu. Dělat domácí práce, které se dříve označovaly za ženské ap. Neznalost právních zákonů neomlouvá, stejně tak ale neomlouvá neznalost zákonů, mezi které řídí partnerské interakce.

LN, 11.9.2008

Jeronym Klimeš, klinický psycholog

Umřela nám Chairé.

Stýská se mi víc, než bych si byl myslel. Proč utíkat před smutkem? Svědčí o hodnotách. Z jiného úhlu nám ukáže bohatství, na které jsme si možná už trochu zvykli. Může nás dovést o kousek dál, než jsme byli a ještě tě blíž k tomu, který nám už schází nebo k tomu, o co jsme přišli. I když to bohatství samo nám nikdo nemůže vzít.

Lituji mužské, kterým s úmrtím jejich ženy odešla duše. Svírá se nám srdce, umře-li někomu dítě.

Lidem, kteří nechovají naději na nové setkání, musí být jejich smutek k neunesení.

My máme přece jen lehčí život.

Také jste zažili zvířata, s kterými byste se rádi znovu viděli? Děti se mě občas ptají, jestli budou zvířata v nebi.

Odmala jsem bytostně toužil studovat veterinu ... Prvního psa jsem mohl mít až v pětácti. Nikdy jsem nedával zvířatům lidská jména, člověk je člověk a zvíře je zvíře, i když jsem jim říkal: „Člověče psí“.

Málokdo nás tak rád vidí jako pes. Pokaždé má dobrou náladu. Pokaždé nás rád vítá.

S Chairé jsem nachodil mnoho set kilometrů. Ona se mnou tisíce. Byla mým posledním psem. S tím prvním byli mimořádnými osobnostmi. Chairé byla způsobnou dámou. I při umírání.

Jeden z nejhroznějších zločinů naší doby páchá muž, který se nestane otcem dítěte, jež zplodil. Tato nespravedlnost je mnohem závažnější než např. krádež. Ta je zrušena ve chvíli, kdy máme uloupený předmět, nebo odpovídající nový předmět v rukou. Ztráta otce má ale celoživotní následky na dítě a ovlivní i následující generaci.

Luigi Zoja

Užili jsme si jí. A ona nás.

Řadu let jsem si přál být v příštím životě psem u sebe na faře. Pak jsem si to přestal přát – pes neumí číst.

Ovšem, kdyby žil Adar, dávno by byl přinejmenším kanovníkem. Slyšel celou teologii od Josefa Zvěřiny. Chairé absolvovala větší šíři přednášejících, i ekumenických, žila už v náboženské svobodě. Oba na nikoho slušného ani nezavrčeli, děti si s nimi mohly dělat co chtěly. Adar si získal respekt i krajského církevního tajemníka. Je zajímavé, jak psi vycítí charakter člověka. Je obdivuhodné, jak na velikou dálku poznají, když se vracíme domů.

„Já nejsem přímo na psy“, říkala naše maminka, ale mých psů si vážila a měla je ráda. Prohlašovala o nich: „Před tím psem se nemože mnoho říkat, všemu rozumí.“ /v

Když dožíváš se nevděku – to známka je, že jsi ve věku,

kdy by sis sice pro leccos vděk zasloužil, však kromě tebe

jen modré z nebe ví, jak zcela nezištně pro druhé jsi žil.

Alois Volkman

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 11.10. 18 h. Mistrovice

neděle 12.10. 28. v mezidobí posvěcení v Lukavici

sbirka na lavice

7.15 h. Letohrad	Iz 25,6-10a
8.45 h. Lukavice	Ž 23
10.15 h. Orlice	Flp 4,12-20 Mt 22,1-14

sobota 18.10. 18 h. Mistrovice

neděle 19.10. 29. v mezidobí

posvěcení v Letohradě a na Kunčicích
diecézní sbírka na misie

7.15 h. Kunčice	Iz 41,1,4-6
8.45 h. Lukavice	Ž 96
10.15 h. Orlice	1 Sol 1,1-5b Mt 22,15-21

sobota 25.10. 18 h. Lukavice

neděle 26.10. 30. v mezidobí

posvěcení na Orlici a Šedivci

7.15 h. Letohrad	Ex 22,20-26
8.45 h. Šedivec	Ž 18
10.15 h. Orlice	1 Sol 1,5c-10 Mt 22,34-40

sobota 1.11. Slavnost Všech svatých

16.30 h. Kunčice

18.00 h. Mistrovice

neděle 2.11. Památka zemřelých

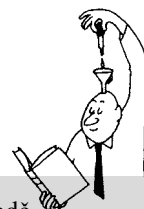
diecézní sbírka na Charitu

7.15 h. Letohrad	Mdr 3,1-9
8.45 h. Lukavice	Ž 116
10.15 h. Orlice	Ř 8,14-23 Mt 25,31-46

sobota 8.11. 18 h. Lukavice

neděle 9.11. Posvěcení lateránské baziliky

7.15 h. Letohrad	Ex 47,1-12
8.45 h. Mistrovice	Ž 46
10.15 h. Orlice	1 Kor 3,9c-17 J 2,13-22

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741